

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 6 juni 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Konsumentskydd – Direktiv 2008/48/EG – Skyldigheter vid avtalets ingående – Artikel 5.6 – Kreditgivarens skyldighet att bedöma vilken kredit som är lämpligast – Artikel 8.1 – Skyldighet för kreditgivaren att avstå från att teckna kreditavtal när tvivel föreligger om konsumentens kreditvärdighet – Kreditgivarens skyldighet att bedöma kreditens lämplighet”

I mål C-58/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Justice de paix du canton de Visé (Fredsdomaren i kantonen Visé, Belgien) genom beslut av den 22 januari 2018, som inkom till domstolen den 30 januari 2018, i målet

Michel Schyns

mot

Belfius Banque SA,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot samt domarna C. Toader (referent), A. Rosas, L. Bay Larsen och M. Safjan,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: handläggaren R. Schiano,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 28 november 2018,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Belfius Banque SA, genom D. Blommaert, advocaat, och P. Algrain, avocate,
- Belgiens regering, genom C. Pochet och P. Cottin, båda i egenskap av ombud, biträdda av F. de Patoul, avocat,
- Europeiska kommissionen, genom N. Ruiz García, C. Valero och G. Goddin, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 14 februari 2019 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: franska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 5.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 2008, s. 66, och rättelser i EUT L 207, 2009, s. 14, EUT L 199, 2010, s. 40, EUT L 234, 2011, s. 46 och EUT L 36, 2015, s. 15).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Michel Schyns och Belfius Banque SA (nedan kallad Belfius), tidigare Dexia Banque Belgique, angående ett låneavtal som Michel Schyns ingått med Belfius i syfte att finansiera en installation av solcellspaneler, vilken skulle utföras av Home Vision SPRL.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 2008/48

- 3 Skälen 7, 9, 24, 26, 27 och 44 i direktiv 2008/48 har följande lydelse:

”(7) För att underlätta framväxten av en väl fungerande inre marknad för konsumentkrediter är det nödvändigt att föreskriva en harmoniserad ram på gemenskapsnivå på ett antal betydande områden. Med tanke på konsumentkreditmarknadens ständiga utveckling och den ökande rörligheten bland den europeiska befolkningen bör ett modernt regelverk för konsumentkrediter kunna skapas genom framtidsinriktade gemenskapsbestämmelser som kan anpassas efter kommande kreditformer och som ger medlemsstaterna den flexibilitet som krävs för genomförandet.

...

(9) Det krävs fullständig harmonisering för att kunna tillförsäkra alla konsumenter i gemenskapen ett högt och likvärdigt konsumentskydd som tillvaratar deras intressen och för att det ska skapas en verklig inre marknad. Det bör därför inte vara tillåtet för medlemsstaterna att behålla eller införa andra nationella bestämmelser än de som föreskrivs i detta direktiv. Denna begränsning bör dock gälla endast då detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser. Det bör således stå medlemsstaterna fritt att behålla eller införa andra nationella bestämmelser om det inte finns några sådana harmoniserade bestämmelser. ...

...

(24) Konsumenten behöver uttömmande information innan kreditavtalet ingås, oavsett om en kreditförmedlare är delaktig i att marknadsföra krediten eller inte. ...

...

(26) Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att främja ansvarsfulla metoder under kreditförbindelsens alla skeden med beaktande av de särskilda förhållanden som råder på deras kreditmarknad. Dessa åtgärder kan exempelvis inbegripa konsumentupplysning och konsumentutbildning, inklusive varningar avseende riskerna med dröjsmål med betalningar och överskuldssättning. Särskilt på en expanderande kreditmarknad är det viktigt att kreditgivarna

inte ägnar sig åt oansvarig utlåning eller ger krediter utan att dessförinnan bedöma kreditvärdigheten, och medlemsstaterna bör utföra den kontroll som är nödvändig för att undvika sådant beteende och de bör i sådana fall fastställa nödvändiga sanktioner mot kreditgivarna. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om kreditrisk i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut ... bör det åligga kreditgivarna att individuellt kontrollera konsumentens kreditvärdighet. ...

- (27) Även om konsumenterna får den förhandsinformation som krävs innan avtalet tecknas kan de behöva ytterligare hjälp att välja vilket av de föreslagna kreditavtalen som bäst lämpar sig för just deras behov och ekonomiska situation. Medlemsstaterna bör därför se till att kreditgivare ger sådan hjälp när det gäller de kreditprodukter som de erbjuder konsumenten. I förekommande fall bör relevant förhandsinformation och de föreslagna produkternas huvudsakliga egenskaper förklaras för konsumenterna utifrån de förhållanden som gäller för var och en för att konsumenterna ska kunna förstå de konsekvenser som kreditprodukterna kan få för deras ekonomiska situation. I förekommande fall bör skyldigheten att hjälpa konsumenten även gälla kreditförmedlaren. Medlemsstaterna kan bestämma vid vilken tidpunkt och i vilken utsträckning som dessa förklaringar ska ges till konsumenten med beaktande av de särskilda förhållanden som råder vid krediterbjudandet, konsumentens behov av hjälp och de enskilda kreditprodukternas beskaffenhet.

...

- (44) För att säkerställa öppenhet och stabilitet på marknaden, och i väntan på ytterligare harmonisering, bör medlemsstaterna se till att det vidtas lämpliga åtgärder för reglering eller kontroll av kreditgivare.”

- 4 Såsom anges i artikel 1 i direktiv 2008/48 är syftet med detta direktiv att harmonisera vissa aspekter av medlemsstaternas bestämmelser om kreditavtal för konsumenter.

- 5 I artikel 5.6 i detta direktiv föreskrivs, under rubriken ”Förhandsinformation”, följande:

”Medlemsstaterna ska se till att kreditgivare och eventuella kreditförmedlare ger de förklaringar som konsumenterna behöver, så att konsumenterna kan ta ställning till huruvida det föreslagna kreditavtalet passar deras behov och ekonomiska situation, exempelvis genom att för konsumenterna förklara den förhandsinformation som ska ges enligt punkt 1, de föreslagna produkternas huvudsakliga egenskaper och de särskilda effekter dessa kan ha för konsumenterna, inbegripet konsekvenserna av utebliven betalning från konsumentens sida. Medlemsstaterna får avgöra hur, i vilken omfattning och av vem detta bistånd ska ges beroende på de omständigheter under vilka kreditavtalet erbjuds, till vem det erbjuds och den typ av kredit som erbjuds.”

- 6 Artikel 8 i direktivet har rubriken ”Skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet”. I punkt 1 i denna artikel föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditgivaren innan kreditavtalet ingås gör en bedömning av konsumentens kreditvärdighet, på grundval av tillräckliga uppgifter som i förekommande fall erhållits från konsumenten och, när så är nödvändigt, på grundval av sökning i relevant databas. Medlemsstater vars lagstiftning kräver att kreditgivare måste göra en bedömning av konsumentens kreditvärdighet på grundval av en sökning i relevant databas får bibehålla det kravet.”

- 7 I artikel 22 i direktivet, som har rubriken ”Harmonisering och detta direktivs tvingande karaktär”, föreskrivs följande i punkt 1:

”I den mån detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser får medlemsstaterna inte behålla eller införa andra bestämmelser i sin nationella lagstiftning som skiljer sig från vad som fastställs i detta direktiv.”

Direktiv 2014/17/EU

- 8 Syftet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 (EUT L 60, 2014, s. 34) är att skapa en europeisk hypotekslånemarknad som säkerställer en hög konsumentskyddsnivå.

- 9 Skäl 3 i direktiv 2014/17 har följande lydelse:

”Finanskrisen har visat att ett oansvarigt beteende från marknadsaktörernas sida kan underminera det finansiella systemet och leda till ett bristande förtroende hos alla parter, i synnerhet konsumenterna, samt få allvarliga sociala och ekonomiska konsekvenser. ...”

- 10 I artikel 18.5 a i detta direktiv föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska säkerställa följande:

- a) Kreditgivaren ska endast tillhandahålla konsumenten krediten om resultatet av kreditprövningen tyder på att de skuldförbindelser som följer av kreditavtalet kommer att kunna återbetalas på det sätt som krävs enligt det avtalet.”

Belgisk rätt

- 11 I artikel 10 i lagen av den 12 juni 1991 om konsumentkrediter, i den lydelse som är tillämplig på omständigheterna i målet vid den nationella domstolen (*Moniteur belge* av den 21 juni 2010, s. 38338) (nedan kallad konsumentkreditlagen) föreskrevs följande:

”Kreditgivare och kreditförmedlare är skyldiga att från den konsument som ansökt om ett kreditavtal och, i förekommande fall, de personer som utgör säkerhet för krediten, begära de exakta och fullständiga upplysningar som de anser vara nödvändiga för att bedöma dessa personers ekonomiska situation och återbetalningsförmåga samt, under alla förhållanden, deras pågående ekonomiska åtaganden. ...”

- 12 I artikel 11 punkt 4 i konsumentkreditlagen föreskrevs följande:

”Kreditgivare och, i förekommande fall, kreditförmedlare ska ge konsumenterna de förklaringar som de behöver, så att konsumenterna kan ta ställning till huruvida det föreslagna kreditavtalet passar deras behov och ekonomiska situation, exempelvis genom att för konsumenterna förklara den förhandsinformation som ska ges enligt punkt 1, de föreslagna produkternas huvudsakliga egenskaper och de särskilda effekter dessa kan ha för konsumenterna, inbegripet konsekvenserna av utebliven betalning från konsumentens sida.”

- 13 I artikel 15 första och andra stycket i konsumentkreditlagen föreskrevs följande:

”Kreditgivare och kreditförmedlare är skyldiga att, med avseende på de kreditavtal som de vanligtvis erbjuder eller förmedlar, bedöma vilken typ av kredit och vilket kreditbelopp som är lämpligast, med beaktande av konsumentens ekonomiska situation vid avtalets ingående och syftet med krediten.

Kreditgivaren får endast ingå kreditavtal för det fall att denne, utifrån de uppgifter kreditgivaren förfogar över eller borde förfoga över, bland annat genom den undersökning som ska ske enligt artikel 9 i lag av den 10 augusti 2001 om centralregister för krediter till enskilda och genom de upplysningar som avses i artikel 10, rimligen kan bedöma att konsumenten kommer att kunna fullgöra de skyldigheter som följer av kreditavtalet.”

- 14 Konsumentkreditlagen upphävdes med verkan från och med den 1 april 2015, den dag då lagen om handelsrätt trädde i kraft, vilken inte var tillämplig när omständigheterna i det nationella målet inträffade. Innehållet i artikel 15 första stycket i konsumentkreditlagen återfinns i artikel VII.75 i lagen om handelsrätt. Artikel VII.77 punkt 2 första stycket i lagen om handelsrätt har samma lydelse som andra stycket i artikel 15 i konsumentkreditlagen hade.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 15 För att finansiera köpet av solcellspaneler, och installationen av dessa genom Home Vision SPRL:s försorg, tog Michel Schyns den 22 maj 2012 ett lån från Dexia Banque Belgique, numera Belfius, på ett belopp av 40 002 euro med en löptid på tio år. Lånet ska återbetalas genom månatliga avbetalningar på 427,72 euro. Samma dag utbetalade Belfius hela det överenskomna lånebeloppet till Michel Schyns, som i sin tur betalade det till Home Vision.
- 16 I enlighet med avtalet mellan Michel Schyns och Home Vision åtog sig sistnämnda bolag att dels installera solcellspaneler till ett värde av 40 002 euro, dels återbetala hela detta belopp till Michel Schyns genom månatliga avbetalningar på 622,41 euro. I gengäld skulle Michel Schyns, under en period på tio år, till Home Vision överlåta de så kallade gröna certifikaten avseende den elektricitet som användningen av dessa solcellspaneler skulle generera.
- 17 Den 5 december 2013 försattes Home Vision i konkurs, utan att ha installerat solcellspanelerna i fråga. Efter att Michel Schyns i fyra år månatligen hade avbetalat på lånet väckte han den 21 december 2016 talan vid Justice de paix du canton de Visé (Fredsdomaren i kantonen Visé, Belgien) och yrkade i första hand att låneavtalet skulle ogiltigförklaras med anledning av felaktigheter som Belfius påstods ha begått och att han skulle befrias från all återbetalningsskyldighet. I andra hand begärde han att avtalet skulle jämkas så att den totala skulden minskades till 20 000 euro, vilken skulle återbetalas genom månatliga avbetalningar på 150 EUR.
- 18 Michel Schyns har främst klandrat Belfius för att ha gett honom ett alltför stort lån i förhållande till hans inkomster och således ha åsidosatt artikel 10 och följande artiklar i konsumentkreditlagen.
- 19 Michel Schyns har gjort gällande att hans månadsinkomst vid låneavtalets ingående inte översteg 1 900 euro per månad och att han, utöver denna kredit, var tvungen att betala tillbaka två hypotekslån på totalt 421,67 euro per månad.
- 20 Belfius bestred Michel Schyns yrkanden och gjorde gällande att de nationella bestämmelser som Michel Schyns åberopat inte var förenliga med artikel 5.6 i direktiv 2008/48, enligt vilken skyldigheten att bedöma kreditens lämplighet åvilar konsumenten och inte innebär någon allmän skyldighet för kreditgivaren att bedöma vilken kredit som är lämpligast.

- 21 Enligt den hänskjutande domstolen innebär de tillämpliga nationella bestämmelserna, särskilt artikel 15 i konsumentkreditlagen, ett krav på att kreditgivaren ska bedöma kreditens lämplighet genom att de förpliktar kreditgivaren att avstå från att ingå ett avtal om denne bedömer att konsumenten inte kommer att kunna betala tillbaka lånet.
- 22 Den hänskjutande domstolen anser att, med hänsyn till omfattningen av Michel Schyns inkomster och de hypotekslån han redan hade, hans förmåga att återbetala lånet var tveksam vid tidpunkten för avtalets ingående.
- 23 Mot denna bakgrund beslutade Justice de paix du canton de Visé (Fredsdomaren i kantonen Visé, Belgien) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
- ”1 a) Utgör artikel [5.6] i [direktiv 2008/48], i den mån som denna bestämmelse syftar till att säkerställa att konsumenten kan bedöma huruvida det föreslagna kreditavtalet passar dennes behov och ekonomiska situation, hinder mot artikel 15 [första stycket i konsumentkreditlagen] (upphävd och ersatt av artikel VII.75 i lagen om handelsrätt), med hänsyn till att denna bestämmelse föreskriver att kreditgivare och kreditförmedlare är skyldiga att, inom ramen för kreditavtal som de vanligtvis erbjuder eller förmedlar, bedöma vilken typ av kredit och vilket kreditbelopp som är lämpligast, med beaktande av konsumentens ekonomiska situation vid avtalets ingående och syftet med krediten, då denna bestämmelse medför en allmän skyldighet – som inte framgår av [ovannämnda direktiv] – för kreditgivaren eller kreditförmedlaren att bedöma vilken kredit som är lämpligast för konsumenten?
- b) Utgör artikel [5.6] i [direktiv 2008/48], i den mån som denna bestämmelse syftar till att säkerställa att konsumenten kan bedöma huruvida det föreslagna kreditavtalet passar dennes behov och ekonomiska situation, hinder mot artikel 15 [andra stycket i konsumentkreditlagen] (upphävd och ersatt av artikel VII.77 [punkt 2 första stycket] i lagen om handelsrätt), enligt vilken kreditgivaren endast får ingå kreditavtal för det fall att denne, med beaktande av de uppgifter kreditgivaren förfogar över eller borde förfoga över, bland annat genom den undersökning som ska ske enligt artikel 9 i lag av den 10 augusti 2001 om centralregister för krediter till enskilda och genom de upplysningar som avses i artikel 10, rimligen kan bedöma att konsumenten kommer att kunna fullgöra de skyldigheter som följer av kreditavtalet, eftersom denna bestämmelse innebär att kreditgivaren själv, i stället för konsumenten, måste avgöra huruvida det är lämpligt att ingå ett eventuellt kreditavtal?
- 2) För det fall att den första frågan ska besvaras nekande, ska [direktiv 2008/48/] tolkas så, att det alltid ankommer på kreditgivaren och kreditförmedlaren, i stället för på konsumenten, att bedöma huruvida det är lämpligt att ingå ett eventuellt kreditavtal?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Fråga 1 a

- 24 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 1a i för att få klarhet i om artikel 5.6 i direktiv 2008/48 ska tolkas så, att den utgör hinder för nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, enligt vilken kreditgivare eller kreditförmedlare, inom ramen för de kreditavtal de vanligtvis erbjuder, ska bedöma vilken typ av kredit och vilket kreditbelopp som är lämpligast, med beaktande av konsumentens ekonomiska situation vid tidpunkten för avtalets ingående och syftet med krediten.
- 25 Enligt artikel 5.6 i direktiv 2008/48 ska medlemsstaterna se till att kreditgivare och eventuella kreditförmedlare ger de förklaringar som konsumenterna behöver, så att de kan ta ställning till huruvida det föreslagna kreditavtalet passar deras behov och ekonomiska situation, exempelvis genom

att för konsumenterna förklara den förhandsinformation som ska ges enligt punkt 1 i den artikeln, de föreslagna produkternas huvudsakliga egenskaper och de särskilda effekter dessa kan ha för konsumenterna, inbegripet konsekvenserna av utebliven betalning från konsumentens sida.

- 26 Även om det i artikel 6.3 i förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter (COM(2002) 443 final, EGT C 331 E, 2002, s. 200), under rubriken "Ömsesidig information och förhandsinformation och kreditförmedlares skyldighet att lämna råd", angivits att "[k]reditgivaren eller kreditförmedlaren skall, när det gäller de kreditavtal de erbjuder eller till vilka de vanligen medverkar, söka efter de kreditformer och kreditbelopp som är lämpligast med hänsyn till konsumentens ekonomiska situation, fördelarna och nackdelarna med den erbjudna produkten och kreditens ändamål", har denna skyldighet inte kommit att ingå i den slutliga versionen av direktiv 2008/48. Detta direktiv ålägger således inte medlemsstaterna att införa en allmän skyldighet för kreditgivare att erbjuda konsumenterna den lämpligaste krediten.
- 27 Med detta sagt framgår det av punkt 5.4 i det ändrade förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv av den 7 oktober 2005 om konsumentkreditavtal som ändrar rådets direktiv 93/13/EG (COM(2005) 483 final) att Europeiska kommissionen "behållit bestämmelsen om att kreditgivaren inte enbart skall uppfylla kraven på förhandsinformation, utan också ge ytterligare förklaringar så att konsumenten kan fatta ett väl underbyggt beslut", att "det alltid i sista hand är konsumenten själv som fattar beslutet att ingå ett kreditavtal" och att medlemsstaterna har "getts mer flexibilitet att anpassa genomförandelagstiftningen till situationen på deras respektive marknader".
- 28 Det mål som eftersträvas med direktiv 2008/48 är, vilket framgår av skälen 7 och 9 i detta, att uppnå en fullständig och tvingande harmonisering av vissa betydande områden vilken anses nödvändig för att kunna tillförsäkra alla konsument i unionen ett högt och likvärdigt skydd som tillvaratar deras intressen och för att underlätta införandet av en välfungerande inre marknad för konsumentkrediter (dom av den 21 april 2016, Radlinger och Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punkt 61 och där angiven rättspraxis).
- 29 Även om det följer av artikel 22.1 i det direktivet att det syftar till att uppnå en fullständig harmonisering i den meningen att medlemsstaterna inte får behålla eller införa andra nationella bestämmelser än dem som föreskrivs i det direktivet (dom av den 12 juli 2012, SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, punkt 38), ger artikel 5.6 sista meningen i det direktivet medlemsstaterna ett visst handlingsutrymme, genom att de får "avgöra hur [och] i vilken omfattning ... detta bistånd ska ges" till konsumenter av kreditgivare och, i förekommande fall, kreditförmedlare.
- 30 Dessutom följer det av artikel 5.6 i direktiv 2008/48 och skäl 27 i detta att konsumenten, trots den förhandsinformation som ska lämnas enligt artikel 5.1 i detta direktiv, innan kreditavtalet ingås kan vara i behov av ytterligare stöd för att avgöra vilket kreditavtal som bäst passar dennes behov och ekonomiska situation, samt att medlemsstaterna måste se till att kreditgivare erbjuder sådant stöd avseende de kreditprodukter som de erbjuder (dom av den 18 december 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, punkt 41). I skäl 24 i direktiv 2008/48 anges vidare att konsumenten behöver "uttömmande information" innan kreditavtalet ingås.
- 31 I detta fall syftar de nationella bestämmelser som är i fråga i det nationella målet, som föreskriver en skyldighet för kreditgivaren eller kreditförmedlaren att bedöma vilken kredit som bäst passar konsumentens behov, till att säkerställa en hög skyddsnivå för konsumentens rättigheter genom att de skyddar konsumenten innan avtalet ingås.
- 32 Även om medlemsstaterna har ett omfattande handlingsutrymme för att fastställa arten av och innehållet i det stöd som ska lämnas innan avtalet ingås och som kreditgivare och kreditförmedlare måste erbjuda konsumenterna, är medlemsstaterna ändå skyldiga att använda denna flexibilitet på ett sätt som är förenligt med samtliga bestämmelser i direktiv 2008/48 som helhet.

- 33 Vid fastställandet av det kompletterande stödets storlek, och utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser i direktiv 2008/48, har medlemsstaterna således möjlighet att besluta att konsumenten ska erbjudas flera olika kreditupplägg. Eftersom den professionella kreditgivaren är bäst lämpad att bland sina vanliga erbjudanden identifiera den kredit som bäst passar konsumentens behov, utgör presentationen av denna en form av ytterligare stöd.
- 34 Det är nämligen, för en konsument, av grundläggande betydelse att det före och vid avtalets ingående lämnas uppgifter om avtalsvillkoren och om konsekvenserna av att avtalet ingås. Det är bland annat mot bakgrund av de uppgifterna som konsumenten avgör om han eller hon vill vara bunden av de villkor som näringsidkaren utformat i förväg (dom av den 21 april 2016, Radlinger och Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punkt 64). Vidare förbättras informationen till konsumenterna genom identifieringen av den lämpligaste krediten, så att de kan fatta det slutliga beslutet med full kännedom om sakförhållandena. Slutligen påverkar inte skyldigheten att lämna sådan information principen om att konsumenten är ansvarig för det slutliga beslutet om att ingå det kreditavtal som han eller hon väljer bland dem som kreditgivaren presenterar under avtalsförhandlingarna.
- 35 Av detta följer att en nationell lagstiftning som ålägger kreditgivare eller kreditförmedlare att bedöma vilken kredit som bäst passar konsumentens behov, och föreslå denna för konsumenten, inte går utöver det handlingsutrymme som medlemsstaterna har enligt direktiv 2008/48, utifrån de harmoniserade bestämmelserna i direktivet.
- 36 Svaret på fråga 1 a är således att artikel 5.6 i direktiv 2008/48 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, enligt vilken kreditgivare eller kreditförmedlare, inom ramen för de kreditavtal de vanligtvis erbjuder, ska bedöma vilken typ av kredit och vilket kreditbelopp som är lämpligast, med beaktande av konsumentens ekonomiska situation vid tidpunkten för avtalets ingående och syftet med krediten.

Fråga 1 b och fråga 2

- 37 Den hänskjutande domstolen har ställt frågorna 1 b och 2, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i om artikel 5.6 i direktiv 2008/48 ska tolkas så, att den utgör hinder för nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, enligt vilken kreditgivaren i målet vid den nationella domstolen ska avstå från att ingå ett kreditavtal om denne efter en kontroll av konsumentens kreditvärdighet inte rimligen kan bedöma att denne kommer att kunna fullgöra de skyldigheter som följer av det tilltänkta avtalet.
- 38 Det ska klargöras att även om den hänskjutande domstolen endast nämner artikel 5.6 i direktiv 2008/48, avser dessa frågor i huvudsak den kontroll av konsumentens kreditvärdighet som föreskrivs i artikel 8.1 i det direktivet. Frågorna ska således, såsom generaladvokaten anför i punkt 66 i sitt förslag till avgörande, förstås så att denna bestämmelse ingår bland de unionsrättsliga instrument vilka den hänskjutande domstolen begärt att domstolen ska tolka (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 september 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, punkt 45).
- 39 Enligt artikel 8.1 i direktiv 2008/48 ska medlemsstaterna säkerställa att kreditgivaren innan kreditavtalet ingås gör en bedömning av konsumentens kreditvärdighet, på grundval av tillräckliga uppgifter som i förekommande fall erhållits från konsumenten och, när så är nödvändigt, genom sökning i relevant databas.
- 40 Domstolen har slagit fast att denna skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet syftar till att ålägga kreditgivaren ett ansvar och hindra denne från att lämna kredit till icke-kreditvärdiga konsumenter (dom av den 18 december 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, punkt 43).

- 41 Kreditgivarens skyldighet att innan ett avtal ingås bedöma låntagarens kreditvärdighet bidrar till uppnåendet av det i punkt 28 ovan angivna målet med direktiv 2008/48, genom att den skyldigheten skyddar konsumenterna mot risker för överskuldsättning och insolvens.
- 42 Det bör noteras att direktiv 2008/48 inte innehåller någon bestämmelse om vad kreditgivaren har för skyldigheter när tveksamhet om konsumentens kreditvärdighet föreligger.
- 43 Såsom generaladvokaten har anført i punkt 71 i sitt förslag till avgörande omfattas fastställandet av de skyldigheter som kan åläggas kreditgivaren till följd av kontrollen av låntagarens kreditvärdighet, med avseende på de kreditavtal som omfattas av direktiv 2008/48, av medlemsstaternas behörighet och således inte av det direktivets tillämpningsområde.
- 44 Även om, såsom framhållits i punkt 29 ovan, direktiv 2008/48 endast harmoniserar vissa aspekter av medlemsstaternas regler om konsumentkreditavtal, följer det av skäl 44 i direktivet att medlemsstaterna, för att säkerställa öppenhet och stabilitet på marknaden och i väntan på ytterligare harmonisering, bör se till att det finns lämpliga reglerings- eller tillsynsåtgärder för kreditgivare.
- 45 Att låta kreditgivarens skyldighet att pröva låntagarens kreditvärdighet vara förenad med rättsverkningar i fråga om hur kreditgivaren ska agera i de fall som dennes prövning lett till ett negativt utfall undergräver således inte målet med artikel 8.1 i direktiv 2008/48. I skäl 26 i direktivet anges nämligen syftet att ålägga kreditgivare ett ansvar och att få dem att avstå från att lämna krediter på ett oansvarigt sätt.
- 46 Visserligen är direktiv 2014/17, som rör hypotekslån till konsumenter och som enligt skäl 3 i detsamma antogs till följd av den internationella finanskrisen, vilken visade att ett oansvarigt beteende från marknadsaktörernas sida kan underminera det finansiella systemet, inte tidsmässigt eller materiellt tillämpligt. Direktivets innehåll visar emellertid att unionslagstiftaren önskar ålägga kreditgivarna ett ansvar, genom att det i artikel 18.5 a i detta direktiv fastställs att ”kreditgivaren ska endast tillhandahålla konsumenten krediten om resultatet av kreditprövningen tyder på att de skuldförbindelser som följer av kreditavtalet kommer att kunna återbetalas på det sätt som krävs enligt det avtalet”.
- 47 Således är en skyldighet enligt nationell lagstiftning att avstå från att ingå kreditavtalet i det fall att kreditgivaren inte rimligen kan anta att konsumenten, med beaktande av dennes ekonomiska och personliga situation, kommer att kunna återbetala krediten i enlighet med avtalet inte sådan att den undergräver syftet med artikel 8.1 i direktiv 2008/48 eller undergräver konsumentens principiella ansvar för att tillvarata sina egna intressen.
- 48 Av detta följer att nationell lagstiftning i vilken det föreskrivs en skyldighet för kreditgivaren att avstå från att ingå ett kreditavtal för det fall denne konstaterar att konsumenten inte är kreditvärdig inte strider mot direktiv 2008/48.
- 49 Frågorna 1 b och 2 ska således besvaras så, att artiklarna 5.6 och 8.1 i direktiv 2008/48 ska tolkas så, att de inte utgör hinder för nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, enligt vilken kreditgivaren ska avstå från att ingå ett kreditavtal om denne efter en kontroll av konsumentens kreditvärdighet inte rimligen kan bedöma att konsumenten kommer att kunna fullgöra de skyldigheter som följer av det tilltänkta avtalet.

Rättegångskostnader

- 50 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) **Artikel 5.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG ska tolkas så, att den inte utgör hinder för nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, enligt vilken kreditgivare eller kreditförmedlare, inom ramen för de kreditavtal de vanligtvis erbjuder, ska bedöma vilken typ av kredit och vilket kreditbelopp som är lämpligast, med beaktande av konsumentens ekonomiska situation vid tidpunkten för avtalets ingående och syftet med krediten.**
- 2) **Artiklarna 5.6 och 8.1 i direktiv 2008/48 ska tolkas så, att de inte utgör hinder för nationell lagstiftning, såsom den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, enligt vilken kreditgivaren ska avstå från att ingå ett kreditavtal om denne efter en kontroll av konsumentens kreditvärdighet inte rimligen kan bedöma att konsumenten kommer att kunna fullgöra de skyldigheter som följer av det tilltänkta avtalet.**

Underskrifter